

יום	יום להורש	ליקוטי מוהר"א ח"א	ליקוטי חכ"א	מסנה ברורה ח"ג	השתפכות הנפש	שולחן ערוך יתכן משפט
שבת	ה'	מז:	רמא	חורה	קל"ג קל"ד	שנ"ח: א-ב
א	ט'	מז:	רמב	קסד	קל"ה קל"ו	שנ"ח: ג-ד
ב	י'	מז:	רמג	קסד	קל"ז קל"ח	שנ"ח: ה-ו
ג	יא'	מח:	רמד	קסה	קל"ט ק"מ	שנ"ח: ז-ח
ד	יב'	מח:	רמה	קסה	קמ"א קמ"ב	שנ"ח: ט-י
ה	יג'	מט:	רמו	קסו	קמ"ג קמ"ד	שנ"ח: יא-יב
ו	יד'	מט:	רמו	חורה	קמ"ה קמ"ו	שנ"ח: יג-יד

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

487 | פרשת האזינו | ח' תשרי תשפ"ו

דבר המערכת

'שובו לכם לאהליכם', אחר ההארת הפנים המופלאה לה זכינו בראש השנה, שבנו עמוסי חיזוק ושמחה להמשך עבודת הימים הקדושים והתחלת השנה החדשה בתקוה חדשה ובהתעוררות חדשה מתוך אמונה תמה שה' אתנו עמנו ואצלנו.

מי ימלל ומי יגולל את גדולת המתנה הזאת. שלא לדבר על פנימיות המתנה הקדושה והנשגבה הזאת העולה על הכל. אלא אפילו במה שראינו בעינינו וחשנו בעצמנו, גודל עוצם הסייעתא דשמיא שליוותה את הקיבוץ הקדוש ב'קריה נאמנה' כאשר התקבצנו בתוך רבבות עמך בית ישראל שבאו ברננה על ראש השנה הקדוש שלו בעיר אומאן מקום מנוחתו הקדושה.

הכל חשו בהארת הפנים העצומה שליוותה כל צעד ושעל, החל מהנסיעות הקדושות המופלאות בטהרתן ברוממותן ובאהבת החברים המתוקה שמילאה אותן, דרך השייה יחדיו ברוממות ובנקיות עד להטת התפלות המופלאות, השיחות והלימודים, החיזוקים והמסגרות המיוחדות לצעירי הצאן והבחרים, והסעודות המרוממות והריקודים, הכל יחד וכל דבר לחוד היו אוצר של התעלות שאין דומה להם.

הבה ניקח לנו את ההכרזה העצומה הזאת שכל אחד חש בה כאילו קוראים לו מן השמים ומחזקים ידיו באהבה כי ה' אתנו עמנו ואצלנו, ונלך בכח ההארה ההיא לכל השנה כולה להתחדש באהבת חברים ביתר שאת בכל חלקי התורה והעבודה התמימה ולהתעצמות בקיום עצות הצידיק ביתר שאת, והיא שתשפיע לנו בעז"ה שנה טובה מאירה ומתוקה ברוחניות ובגשמיות.

ניקח גם לעצמנו את אזהרתו המתוקה של רבי נתן לבנו (עלים לתרופה, ב' דחול המועד סכות תקצ"ח): "ואל תשכח שתהילה לאל היית על ראש השנה הזה בתוך עדה קדושה ונוראה כזאת, וכבר הזהירנו הוא זכרוננו לברכה שמי שהוא אצלו על ראש השנה צריך לשמוח בכל השנה, ואמר בפירוש אכלו מעדנים ושתו ממתיקים כי חדוות ה' היא מעוזכם, כי המקרא הזה נאמר על ראש השנה".

העורכים

פניני אור

אמרות מפורסמות מרבינו ק ותלמידיו

אתה ברחמיך ובחמלתך הגדולה, נתת לנו מתנה טובה הזאת, בתחלת השנה, עשרה ימים הקדושים הללו שהם עשרת ימי תשובה, אשר בהם יהיה לנו כך ביותר לשוב בתשובה שלמה לפניך, ולתקן כל הפגמים וכל החטאים והעוונות והפשעים של כל השנה כלה.

על-כן זכנו נא, חננו נא, לבל נאבד חס ושלום מתנה טובה הזאת.

וענתה השיירה הזאת

שמחה עצומה ומתנה מופלגה, הוא זה שיכול להצטער באמת על הפסד העבירה. וכפי שרבינו יונה עצמו כותב שם (שער ד' - אות ח) על חובת השמחה בסעודה בערב יום הקדוש: "ואם עבר אדם על מצות לא תעשה ועשה תשובה, ידאג לעונו ויכסוף ויחכה להגיע ליום הכפורים למען יתרצה אל השם יתברך, כי רצונו חיי הנפש והגוף וחיי כל נוצר, ועל כן אמרו חז"ל יכל הקובע סעודה בערב יום הכפורים כאילו נצטוו להתענות תשיעי ועשירי והתענה בהם, כי הראה שמחתו בהגיע זמן כפרתו, ונתיה לו לעדה על דאגתו לאשמתו, ויגונותיו לעונותיו".

אבל גם הקבלה על העתיד' שהיא מעיקרי התשובה מותנית בשמחה, רבינו הקדוש מלמדנו בפירוש (בלקוטי מוהר"א, ח"ב י'): "מה שהעולם רחוקים מה' יתברך ואינם מתקרבים אליו יתברך הוא רק מחמת שאין להם ישוב הדעת ואינם מיישבים עצמם, והעקר להשתדל ליישב עצמו היטב, מה התכלית מכל התאווה ומכל עניני העולם הזה ואז בוודאי ישוב אל ה', אך דע, שעל ידי מרה שחורה אי אפשר להנהיג את המח כרצונו, ועל כן קשה לו ליישב דעתו, רק על ידי השמחה יוכל להנהיג המח כרצונו, ויוכל ליישב דעתו, כי שמחה הוא עולם החירות".

כך, שהמונע העיקרי מלשוב אל ה' הוא רק העדר השמחה, וכפי שגם רבי נתן מרחיב על כך (בלקוטי הלכות פ"ד ואישות ג-י'): "יעיקר תיקון התשובה, שהוא רפואת הנפש והגוף הוא על ידי השמחה, שהוא בחינת עשרה מיני נגינה", ובהמשך דבריו שם מבאר שזה מתעורר בקדושת יום הכפורים: "וביום הכפורים אז הוא גמר העשרת ימי תשובה ונשלמים כל העשרה מיני נגינה, ועל כן אז נמחלים כל העוונות ונתהפכים העוונות לזכויות למי שזוכה לתשובה באמת, כי התהפכות העוונות לזכויות הוא בחינת התהפכות היגון ואנחה לשמחה".

חובתנו להתעורר ביתר שאת בימים אלו בשמחה עצומה בגודל רצון ה' יתברך בנו ולעורר בטחון עצום כי בוודאי ישיענו גם בעתיד לפדותנו מכל עונותינו ולהמשיך לנו דרך תשובה באמת, וכדברי רבי נתן (בהלכות הודאה ו-לח): "עיקר גלות הנפש שמתפשט ומתגבר מאד על כל אחד ואחד הוא העצבות כו' וזה עיקר התיקון של כל אחד ואחד שיתחזק לבו בבטחון גדול בחסדי ה' יתברך שבוודאי לא יעזוב אותו עד שישמח ויגיל נפשו".

בשבת זו - שבת שובה בה אנו קוראים את שירת האזינו, נעורר בלבנו יקד אש של שמחה ותקוה שהיא הדרך היחידה להצלחת התשובה, וכפי שרבי נתן מלמדנו במהות השירה הזאת (שם, ספר תורה ב'-) "משה רבנו ע"ה ראה עד סוף כל הדורות שעתידים ישראל באחרית הימים לירד ירידה גדולה מאד בעקבות משיחא, ועל כן כתב שירת האזינו שמדברת מתוכחה, כי כל השירה היא דברי תוכחה שמוכיח את ישראל על מעשיהם, וזכה לנעשה ונשמע העליון ששם נתהפכים כל העוונות לזכויות וכל מה שמוכיחים ומזכיר מעשיהם הרעים נעשה מזה תורה, המשך בעמוד ד'

ליל יום הקדוש, מחזורו פתוח לפניו, פיו ממלמל את דברי הוידוי, אבל הלב רחוק כל כך. זה לא שלא אכפת לו חייו שהוא נכשל, אלא להיפך, מרוב רגשות אשמה שכבר אכלו את לבו זה שנים רבות מבלי למצוא פתרון על העתיד, על כן כהו חושיו, הוא חוזר על הרשימה הנוראה ומביט נכחו בתמהון לבב, אין לו תקוה מדי גדולה על עתיד חדש ומאיר, זהו המצב השפל, מה אפשר לעשות...

תשובה - מלמדנו רבינו הקדוש (בלקוטי מוהר"א ס' ו') - היא 'דרך', כשם שלא ניתן לצאת לדרך רחוקה ובלתי מוכרת מבלי לקחת עמו מורה-דרך הבקי היטב במשעולי הדרכים, כן אי אפשר ללכת לבד בדרכי התשובה, ואחד מיסודי היסודות שמורי הדרך האמיתיים מורים לנו בדרך התשובה הוא, השמחה. מי שניגש לעבודת יום הכפורים מבלי לתת את הדעת על התעצמות השמחה יחד עם ההתעוררות, בוודאי יטעה ויתעה חייו בדרך התשובה.

וכפי שגם רבי נתן מרחיב על כך (בלקוטי הלכות, שבת ז-מה): "אף על פי שהבעל תשובה צריך לצעוק ולבכות הרבה לפני השם יתברך ולשבר לבו מאד, אבל אף על פי כן צריך להיות בקי בהלכה שלא יתרחק חייו מהשם יתברך יותר על ידי זה, כי בוודאי צריך הבעל תשובה לסבול בזיונות ושפיכות דמים, ובכלל זה הוא גם כן מה שצריך לסבול בזיונות ושפיכות דמים מעצמו כי צריך להתבייש בעצמו מעוונותיו ופגמיו עד שיהיה נשפך דמיו בקרבו, אבל אף על פי כן צריכים להיות בקי בהלכה זאת מאד שלא יבא על ידי זה לעצבות ומרה שחורה דסטרא אחרא, ועל כן באמת עיקר דרכי התשובה אי אפשר לקבל כי אם על ידי גדולי הצדיקים".

ננסה להבין נקודות אחדות על חובת השמחה ביום קדוש זה בעבודת התשובה.

אחד מעיקרי התשובה הוא הוידוי, שהוא עיקר החרטה והבושה על העבר (ראה ברמב"ם הלכות תשובה א-א), וכדי שנוכל להתוודות בדבור פה כראוי בהכרח שנעורר שמחה של מצוה, וכפי שרבינו הקדוש מלמדנו (קצור לקו"מ, ח"א קע"ח): "צריך לפרט את החטא, כי צריכים דוקא וידוי דברים, להתוודות בדבורים בכל פעם כל מה שעשה בפרטיות, ויש על זה מניעות רבות, לפעמים נשכח מאתו החטא, ויש שזוכר את החטא וקשה לו להוציא הדבור להתוודות, ועל-ידי שמחה של מצוה ע"ז יוכל להתוודות ודוי דברים וע"ז מתקן פגם חטאיו".

מעיקרי התשובה והחרטה על העבר הוא גם היגון בלב על שנכשל במרדו בבוראו חייו (ראה בשערי תשובה לרבינו יונה א-ב), ואחד ממעוררי היגון הוא השמחה בכפרת העון, מי שלא שמח כשמכפרים לו את העבירה הרי לא יתכן שיאבד לו כשנכשל, ורק מי שמעורר בלבו את ההבנה שההצלחה והכפרה מהחטא היא

לתגובות והערות
3323796@gmail.com
ניתן לקבל את העילון באימיל מידי שבוע

הדל"נ 6:05 • נץ החמה 6:27 • סוויק"ש 8:44
צאת השבת 7:17 • צאה"ש לר"ת 7:55

“קבלה על העתיד” כיצד?

הבעל דבר מבלבל ומעקם דעת האדם כל כך עד שעל פי רוב ענין זה של תפילה והתבודדות קשה על האדם לקיים יותר מכל העבודות קשות. וכל זה מחמת חסרון אמונה, שאין לו אמונה בשלימות, שזה עיקר ויסוד הכל כמאמר רבותינו ז”ל בא חבוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה. ועל כן **בזה בעצמו עיקר כח הבחירה של האדם, כי מי שזוכה לבחור בחיים אמתיים, הוא בוחר העיקר בדרך אמונה ותפילה, בבחינת ‘דרך אמונה בחרתי’** (השתפכות הנפש, אות צג. ע”פ ליקוטי הלכות, פקדון ג. ז. עיי”ש באריכות עומק סוד הדבר, כי מחמת קוצר הגיליון לא העתקנו אלא מעט דמעט מדבריו).

אי לכך, עיקר ה”קבלה על העתיד”, היא שיקבל האדם על עצמו שיהיה חזק לפנות תמיד להשם יתברך בתפילה ותחנונים, ולהתבודד לפניו בכל יום ויום. אשר זהו עיקר בחירת האדם לטובה, ורק כך יכול לזכות לבחור בטוב ולמאוס ברע.

ואכן, מוהר”ת כותב במכתבו לבנו, לפני יום הכיפורים, שיקבל על עצמו מחדש להתבודד בכל יום. וזה לשונו:

”מכתב קיבלתי בזאת השעה, ואין פנאי כלל להשיבו כראוי, השם יתברך יחזק לבבך ויעוררך ביום הגדול והנורא הבא לקראתנו לשלום, יום אחד בשנה, **שתזכה לקבל עליך להתחדש מעתה בכל יום לטובה, ואל תאבד יום אחד בלי התבודדות!**” (עלים לתרופה, מכתב נב. עיי”ש עוד).

כי הקב”ה יודע יצרנו, ויודע שיש הרבה דברים שאנו מנסים שוב ושוב להשתנות בהם ואין אנו מצליחים, ועיקר הבחירה שלנו היא לפנות אליו בכל פעם בתפילה ותחנונים שיהיה בעזרו לכבוש את יצרנו הרע, כי לולא עזרתו אין אנו יכולים.

והרי לך מעט דמעט מדבריו הנוראים של מוהר”ת בענין זה: **”זה בעצמו עיקר הבחירה של האדם! כי אי אפשר לזכות בשלימות למאוס ברע ולבחור בטוב ולבוא למה שצריך האדם לבוא בזה העולם על ידי בחירתו, כי אם על ידי שירבה בתפילות ותחנונים ושיחות בינו לבין קונו הרבה מאד מאד להשם יתברך, שיזכהו לקרבו לעבודתו יתברך. וזהו עיקר התפילה, כי ‘על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו’, שלא ישטפוהו שטף מים רבים הזידונים שהם תאובתין בישין דהאי עלמא השוטפין בכל עת. וכבר נשטפו רבים רבים מאד על ידם רח”ל, ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמוד כנגדם רק על ידי תפילה ותחנונים לשם יתברך שיצילהו מהם.**

כי אף על פי שהאדם הוא בעל בחירה, אף על פי כן העיקר הוא תפילה ותחנונים לשם יתברך על זה! ... ובאמת, זה בעצמו הוא עיקר יסוד כח הבחירה, דהיינו מה שיש להאדם כח הבחירה לבטל שכלו לגמרי ולסמוך על אמונה לבד ולהרבות בתפילה ותחנונים להשם יתברך. כי היצר הרע מעקם לב האדם כל כך עד שגם זה קשה על האדם. אף על פי שבאמת הוא דבר קל מאד לשוח בכל פעם את כל אשר עם לבבו לפני השם יתברך ולבקש מלפניו על נפשו, אף על פי כן

אחד הדברים הגורמים לנו ביותר להרגיש רחוקים מעבודת התשובה, ושוברים את לבנו עד כדי עצבות ומרה שחורה, והעדר שמחה וחיות בעשרת ימי תשובה ויום הכיפורים – הוא ענין ה”קבלה על העתיד”.

שכן, לב יודע מרת נפשו עד כמה אנו חלשים, ועד כמה אין אנו עומדים בקבלתנו על העתיד, ובקל אנו נופלים – יום או יומיים אחר יוה”כ – שוב אל כל ה”הקללים הרעים שלנו. ודבר זה מחליש אותנו עד מאד, עד שיש כאלה שמתייחסים בלבם לגמרי מעבודת התשובה, באמנם לנפשם: ‘הרי יודע אני שממילא אשוב אל ה”הקללים שאינם טובים, ומה בצע שאקמה את עצמי ואת בוראי’...“

והנה, האמת הוא שאין זה כפי שנדמה לנו, ובאמת יש לנו בחירה, ואנו יכולים לבחור בטוב (עיי”ה היטב בליקוטי מוהר”ן תניינא, סימן ק”י). ואין הדבר קשה כ”כ כמו שנדמה לנו, וכבר היה מעשה אצל מוהר”ת: “פעם בתפילת נעילה של יום כיפור בעת שאמר מוהר”ת את התיבות ‘למען נחלל מעושך ידינו’ אָמַרָה בשאגה גדולה, ולאחר התפילה אמר לו רבינו: **אין הדבר קשה כל כך!** כי כפי צעקתו היה נראה שאין תקוה לשוב מעושך ידינו, ופיססו רבינו בכך” (שיח שרפי קודש).

אמנם, אחרי ככלות הכל, עדיין אנו צריכין למודעי, יסוד גדול ונפלא שלימדנו רבינו, והוא:

שעיקר הבחירה של האדם היא: להתפלל להשם יתברך שיציל אותו מהיצר הרע!

פניני התחזקות והתעוררות
שנערכו ונעבדו מתוך אצירת שיחותיו של הגר”מ שכטער שליט”א

שביבי אור

”מה יפו פְּעָמֶיךָ בְּנִעְלִים”

והנורא ביותר בעולם הבא. וזה ‘אוכיחך ואערכה לעיניך’ – שרבינו מגלה את תיקון התשובה ע”י הבושה, בא ליעיץ לנו שכדאי לקבל את הבושה בעולם הזה למען התשובה מלסבול אותה כיסורי גיהנום נוראיים ודו”ק.

כי אכן הבושה הזאת היא עיקר הגיהנום, כדברי התרגום יונתן כאן, וכמו שכתב רבינו (בסוף תורה כב): עיקר עונשי יסורי גיהנום היא הבושה. וא”כ הפירוש על ‘אוכיחך ואערכה’ היא השלמה על יסודו בנחיצות הבושה לענין התשובה – כי אם לא יהיה לו בושה כאן ולא יקבלה כראוי – יזדקק לבושה לעתיד אשר היא קשה ומרה, שאינה לכתחילה, אלא רק בדיעבד, בלית ברירה ה”י.

אתערותא דלתתא של הצדיקים

וכן אנו רואים שרביה”ק בעצמו, מה שזכה מחצית השנה לפני הסתלקותו, שעבר לדור באומן, לאחר שכבר סיים לגלות את שני החלקים בליקוטי מוהר”ן, גם את החלק השני, ואף כבר סיים לגלות את רובו ככולו של הספה”ק הסיפ”מ, ומי יוכל לתאר את מדרגתו והשגותיו הנוראות של רביה”ק להיכן שכבר הגיע. ולעת כזאת פגש מוהר”ת את רבינו כשהוא מדבר אל השי”ת בפשיטות כזאת בריחוק עצום שכזה, הוא ביקש מהשי”ת שהוא רוצה להיות יהודי, בפשיטות נפלאה כזאת באתערותא דלתתא שאין כדוגמתו, כאילו שלא טעם יתדות מימיו, ואז ב”שבת נחמו” כחדשיים ימים לפני הסתלקותו אמר את התורה הנוראה של הפשיטות, שיש והצדיק צריך לנהוג בפשיטות גמורה וכו’ ע”ש (תורה ע”ח ליקוטי תנינא).

ואת הנהגה זו של הפשיטות, א”פ”ש שהיה קשור עם הקב”ה בחד קטירא, התחיל רבינו בהיותו בגיל שלוש וסיים אותה ביומו האחרון עלי אדמות.

יזכנו ה’ להתבודד בכל יום, ולהתבייש מפניו יתברך, אמן.

וכאשר האדם מתרגל להתבודד יום יום, אזי מכל דבר נעשה התבודדות: אמירת התהילים הופכת להתבודדות, הליקוטי תפילות הוא התבודדות, וכל שמונה-עשרה היא התבודדות, כל התפילה הופכת להיות שיחה ישירה להשי”ת, וכל דיבוריו הופכים לדיבורים קדושים להשי”ת באופן ישיר.

”בושה” הוא תיקון נפלא

‘אוכיחך ואערכה לעיניך’! (תהלים ג. כא) ענין העונש הזה של ‘לערוך עוונותיו לעיניך’ – כי הנה התרגום יונתן מפרש הפסוק: אוכיחך בעלמא דין [בעולם הזה], ואסדר דין גיהנום בעלמא דאתי קדמך [אסדר דין גיהנום לפניך בעולם הבא], ורבינו מגלה [ליקו”מ תורה ו’] דאמנם עיקר התשובה היא ע”י הבושה, שמתבייש על עוונותיו שעשה בזה העולם, אבל אין בזה סרך של עצבות והדומה לה, כי עצבות הוא ריחוק מהקב”ה, והבושה כבאן היא, שאדברה הוא מרגיש את הקב”ה ורוצה להתקרב אליו, לכן הוא מתבייש במה שחטא לפניו, כי הוא מרגיש כאב חטאי איך שזלזל בכבודו ית’ כביכול, ועי”ז הוא מתבייש מאד, וגם הוא מבייש עצמו בפועל ע”י התוודותו על חטאיו, בזה שמשפיל עצמו ואומר ‘חטאתי עויתי פשעתי’. וגם כאשר באים עליו בפועל בזיונות ושפיכות דמים מזולתו, הוא שותק על בזיונו ומקבלו באהבה ובשמחה ומקיים דום לה’ – שע”י כל זה הוא מזכר את לבו יותר ויותר עד שזוכה עי”ז לכבוד אלקים. כלומר שזוכה לכל הטוב בזה ובבא ע”י הבושה – וממילא לא יצטרך להתבייש לעתיד, כי עיקר הגיהנום הוא הבושה כידוע.

משא”כ מי שעשה כל דבר אסור רח”ל ואינו מתבייש, ומתעלם מהבזיון המגיע על עקב מעשיו אלא אדברה הוא עוד ורודף אחר כבודו עצמו – שיה בהיפוך ממש מן הקצה אל הקצה מכל הנ”ל, אז יהיה מוכרח לקבל את כל הבושות והבזיונות בעוה”ב, ששם בהכרח יראה עוצם בזיון ובושת עוונותיו, ועי”ז תיפול עליו אז בושה גדולה ונוראה מאד, שזה עצמו עיקר העונש האיום

פעילות לב ובושה מפני השי”ת

אחד הביאורים על הפסוק “מה יפו פעמיך בנעלים” – ש’נעלים’ הוא מלשון ‘נעילה’ וחתימה. כלומר היהודי עומד בשעת תפילת נעילה וחתימה של הימים הנוראים, ואז הוא עושה סיכום במחשבתו איך עבר עליו ה’אלול’, איך עברו עליו הימים הנוראים עש”ת ראש השנה, וכבר הוא נמצא בסיומו של יום הקדוש יום הכיפורים – ואיך אני נראה, בושתי ממני מעצמי, ואז פעילות לבו מתחזקת מצער ומפחד על מצבו, וזה “פעמיך” – שלבו פועם, וזה “מה יפו פעמיך”: מה יפים הם פעילות הלב ב’נעלים’ בשעת נעילה, שכואבים על החסרון בעבודתו ית’ש, וזה מעלה נחת רוח להשי”ת.

שיחות ותפילות להשי”ת כמו ב’נעילה’

ואמנם הרגשה זו של בושה לפני השי”ת לימד אותנו רביה”ק לנהוג כן כל השנה: רביה”ק אמר פעם למוהר”ת האם אתה מאדים מאד מרוב בושה מלפני השי”ת? “ווערסטו אמאל ריטש רויט פאר השי”ת” (מפי הרה”צ ר’ שלמה וועקסלער זצ”ל). רביה”ק חפץ ששיחו את הלב להשי”ת עד שכל אחד יראה היטב את מצבו, ולבו יפעם ויאדים מבושה איך הוא נראה, שיתבייש בבושה נוראה מהשי”ת: וכי על זה ירדתי לעולם? כך אני מבלה את ימי בעולם הזה? וכי האדם נברא כדי שיתחבב כאן תקופת זמן וימות? והרי בתוך הזמן הזה אנו מחוייבים למלאות את שליחותינו, וכאשר אין ממלאים את השליחות ומי יימר שכאשר עושים להיפך ח”ו – צריך הלב לפעום ולדפוק והפנים צריכים להעלות חיזיון וסומקא מאד.

וזה לימד אותנו רביה”ק להשיח את הלב לפני השי”ת וממילא עושים גם חשבון נפש מדי יום ביומו, ומזה באים לבושה ולפעימת הלב להשי”ת (זהו כמו יוה”כ בנעילה) והתוצאות המבורכות שיוצאות מזה.

גדר חולה ביום כיפור

השבוע למדנו בשולחן ערוך סימן שכ"ח דיני חולה מסוכן בשבת מתי מותר לחלל שבת בשבילו, ומפני שאנו עומדים קעת לקראת יום כיפור וידוע שסימן שכ"ח שבהלכות שבת וסימן תרי"ח שבהלכות יום כיפור שניהם נלמדים זה מזה ועוסקים בענין אחד, נתמקד כאן לגבי יום כיפור מה הגדר של חולה מסוכן שלא צם ביום הכיפורים.

מחלות המצויים ומובא בפוסקים

בשולחן ערוך הלכות שבת (סימן שכח ס"ד) נפסק שכל הסובל ממכה בתוך חלל הפנימי הוא בגדר חולי מסוכן ומותר לחלל שבת עליו, והוסיף הביאור הלכה (ס"ג ד"ה ודוקא) שם יש כאב פנימי חזק שיש לחוש שבא מחמת קלקול אחד מאיברים הפנימיים מחללים עליו שבת. וממילא גם לגבי יום כיפור אם הכאב הזה גורם לחולשה והצום עלול לגרום לחולשת יתר אין לצום, ואם אפשר יש לקחת שיעורים (מבואר במשנ"ב סי' תריח סק"ב).

חולשה כללית עד כדי עילפון הוא בגדר חולה מסוכן וצריך להפסיק הצום, כך כתב המורדכי (שבת סי' תסד) בשם ר"י, כי גם זה הוא בכלל כאב ומכה בתוך חלל הגוף, וכתב בזה הלשון: 'כי חסרון האוכל מכאיב הלב ומתוך כך הוא מתעלף ופעמים אינו מתרפא'. ולכן לפעמים מי שסובל מחום גבוה עם חולשה כללית צריך להפסיק הצום גם ביום כיפור, וכפי שנפסק בשולחן ערוך (סי' שכח ס"ח) שיש מי שיש בו קדחת חם ביותר מחללים עליו את השבת (יעו' ערוה"ש שם סעי' כו ושו"ע פ"ב ס"א).

וכל שכן מי שסובל מהתייבשות עד שמרגיש קרוב לעלפון שצריך להפסיק הצום (אפשר לבדוק התייבשות על ידי צביטה בבית החזה, שאם העור לא חוזר זה מראה על התייבשות). ויש לדעת שאם האדם בריא ואינו סובל ממחלה פנימית רק קרה לו לרגע עילפון וסחרור, אם מרגיש כאשר חוזר לבריאותו שאינו צריך יותר, צריך להמשיך לצום (ביהל"ס' תריח ד"ה ואם). ורק מי שיש לו מחלה פנימית מסכן חיים מכיון שיכול לדרדר מצבו שוב ומועיל לחיזוק בריאותו יש לו להמשיך שיעורים.

כמו כן מצוין בפוסקים שיש מקרים שמותר לחלל שבת בשביל אדם שנכנס למצב של **פחדים וחידות** כפי שכתב המשנה ברורה (שם סק"ח) שאם נגעל הדלת בפני התינוק שוברים הדלת בשבת להוציאו מחשש שמא יבעת התינוק וימות. ואף שהפוסקים הביאו דין זה כלפי תינוק כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"א סי' עה) שזה שייך גם בגדולים באופנים מסויימים, ואפילו גדול שרואים סימנים שנבעת ביותר מצוה לחלל עליו שבת. ולכן גם ביום כיפור אלו שסובלים מחידות ודיכאונות למיניהם ומניעת אכילה ושתייה עלול להגביר החרדות אין להם לצום, ואם התרופה מועילה להפחית החרדות אפשר לצום אך לפעמים יש תרופות שאסור לקחת אותם בצום.

כמו כן מי שסובל מעצבים ולחץ נפשי מופרז והצום יגרום להידרדרות במצב הנפשי, אין לצום, כפי שנפסק במשנה ברורה (סי' תקנ"ד סק"י) שחסר דעה שנתרפא מיום ליום אינו צם בתשעה באב. והוסיף בשו"ת

אגרות משה (אה"ע ח"א סס"ה) שאם יש לחוש שעל ידי הצום תתדרדר לחזור לשטותה לא תצום גם ביום כיפור, דשטות הוא סכנה אף שהמחלה עצמה לא תמיתנה.

יש כמה חללים שבזמן חז"ל היה בגדר סכנה וכיום אין בזה סכנה כל כך, ויש לשקול על פי דעת הרופא מה המצב העדכני, לדוגמא נפסק בשולחן ערוך שמכה על גב היד והרגלי מחללים עליו שבת (סי' שכח ס"ו), וזה תלוי באיזה סוג מכה. גם לגבי **כאב שניים** נפסק שמחללים עליו שבת (סי' א), אבל זה תלוי בסוג הכאב והרבה פעמים הרופאים ממליצים לקחת אנטיביוטיקה ולהמתין עם הטיפול עד שירד הדלקת.

קביעה על פי מומחים

מחלה שאינו מפורש בפוסקים סומכים על נאמנות הרופאים כפי שנפסק בשולחן ערוך (סי' שכח ס"י וסי' תריח ס"א-ה). ולכן מי שסובל ממחלה מסויימת צריך להתייעץ עם רופא מומחה שמכיר את התיק הרפואי קודם יום כיפור, ואין צריך שיהיה רופא הכי גדול רק רופא מומחה שמכיר את התיק הרפואי (עיי"ש ס"ב ו). ואף שכתב הביאור הלכה (ס"א ד"ה חולה) שבזמן הזה אין נאמנות לרופאים עכ"ל, בזמננו שיש פיקוח על הרופאים והם ניזונים ממידע רפואי מחקרי ניתן לסמוך עליהם בכללי, אם לא שידוע על הרופא שיש לו נטיות אנטי-דתיים להקל שאז נחשב כאילו אין כאן רופא.

ויש להוסיף שגם מי שיש לו מסוגי מחלות במבוארים בפוסקים שזהו בגדר חולה שיש בו סכנה יש להתייעץ עם הרופא, ידוע שבעולם הרפואה קיים שניונים בכל דור, וכל מיני דברים שבעבר לא כינו אותם בכלל חללים יש על זה כיום שם של מחלה עם אבחנה. וכן להיפך דברים שבזמניהם היו חושבים שיש בזה חשש סכנה אומרים כיום שאין בזה חשש סכנה, שבזמניהם היו משערים בכללי לפי חזק הכאב, אבל כיום אפשר לבדוק בדיקות דם וצילומי רנטגן ויש תרופות חדשות שלא היה בזמניהם ובאמצעות תרופות אלו מתרפאים והולכים כאחד האדם ובאופנים מסויימים די לקחת תרופה בלי חילול.

כשמתייעצים עם הרופא יש לשאול מהו הכמות שתייה הנדרשת שאם אין צורך לשתייה יותר אסור להוסיף (ביהל"ס' ח"ה ד"ה ואם). כמו כן יש להתייעץ אם מספיק שתייה או שצריך גם אכילה. ואין לשאול לרופא סתם אם יכול לשרוד את הצום בחיים, נווסח השאלה צריך להיות האם הצום עלול לדרדר המחלה, שאם עלול לדרדר המחלה אין צמים גם אם ישאר בחיים. וכן יש לשאול אם השתייה והאכילה יועיל לחיזוק ולמהירות הרפואה, שאז אין לצום גם אם לא ידרדר המצב (מבואר בביהל"ס' שכח ס"ד ד"ה כל).

השילוב של רופא ורב

תמיד יש להתייעץ עם מורה הוראה בנוסף לרופא, שהרופאים מסתכלים לפי מחקרי סטטיסטיקה ולא לפי כללי פיקוח נפש

לא לשנות הניגונים

הרמ"א בשולחן ערוך (סי' תרי"ט ס"א) פוסק: "אל ישנה אדם ממנה העיר אפילו בניגונים או בפיוטים שאומרים שם", ע"כ.

ומקור דברי הרמ"א הם **במנהגי מהרי"ל** (הל' יום כיפור) שהיה אבי כל בני אשכנז וממנו הושתתו כל המנהגים, ושם מסופר מעשה נורא בענין זה שלא לשנות אפילו מניגון או מפיטוט שנהגו הקהל. וכך כתוב שם: "אמר מהרי" סג"ל [הי ניהו המהרי"ל] אין לשנות מנהג המקום בשום ענין אפילו בניגונים שאין מורגלים שם. וספיר לנו מעשה בעצמו שהיה שליח ציבור פעם אחת בקהלת רעגנשפורג בימים הנוראים, והיה מנגן כל התפלה כמנהג מדינת אושטרייך כי כן המנהג שם. והוקשה בעיניו שהיו אומרים הפטרה בניגון בני ריינוס, ואמר שבאותו פעם היה הוא אומר סליחה 'אני אני המדבר' אשר יסד רבינו אפרים לומר לתפלת מוסף, וסבר שמצוה לומר שם לכבוד רבינו אפרים המחבר אשר מנוחת כבודו שם, ואמרו המנהגים אליו שאין מנהגם לומר אותה הסליחה ולא שמע אליהם מסברתו דלעיל. לימים מלח בת הרב ביום כפור והצדיק עליו את הדין שלקתה בתו על מה ששינה מנהג המקום". ע"כ.

מקורות הניגונים

ידוע שרוב ניגוני הימים נוראים מקורם טהור עוד מזמן המהרי"ל, שחקר ואיזן וסידר את המנהגים ואת הניגונים. **ובספר תולדות יעקב יוסף** (פר' כי תצא) כתוב ששגור בפהם לומר שגם הניגון הוא מסיני, לכך אין לשנותו. גם **בספר פאת השולחן** בהקדמה

שמחללים אפילו על ספק רחוק (סי' שכח ס"ג), ולדבריהם גם מי שיצליח לבסוף לשרוד החיים דרך עירי ותרופות יכול לצום, ועל פי הלכה אין צריך ממש למות כדי לא לצום שמספיק להכניס את האדם למצב מסכן חיים על ידי הידרדרות.

אמנם מאידך, מכיון שאי אפשר להתחשב רק עם מה שכתוב בשולחן ערוך בלבד כנ"ל וצריכים לדעת גם רקע המחלה והשלכותיה עם עדכוני התרופות והשלכותיה, לכן צריכים שילוב של רופא ומורה הוראה, והתורה נתנה רשות לפסוק על פי כללי ההלכה בכל מצב לפי ראות עיני המורה גם במצבים שאין בירור החלטי (ביהל"ס' תריח ס"א ד"ה חולה).

הרגשת החולה וראיית הסביבה

כפי האמור מי שנמצא במצב של ספק פיקוח נפש מחללים שבת ויום כיפור אפילו על צד רחוק וספק ספיקא. וכל נדון הנ"ל שצריכים לברר אצל רופאים ושיש ללכת על פי רוב מומחים ושצריכים לשאול מורה הוראה הוא רק במצב שאינו קיים ספק מציאותי רק ספק של אומדן ושיקול הדעת (כ"ז בתורת האדם להרמב"ן ענין הסכנה). אבל במי שמעצמו חש או שהסביבה רואה שנמצא במצב של ספק פיקוח נפש אין צריך לשאול כלום, ועל זה אמרו (סי' שכח ס"ב וע"פ סי' תריח ס"ק כד)

מביא בשם הר"א ז"ל שאמר שכמה ניגונים וכמה מדות הביא משה רבינו ע"ה מהר סיני. ויש שמועה שמקור הניגונים הם משרידי ניגוני הלויים ששרו בבית המקדש.

ובכתר ראש (אות ק) מובא **מהגר"ח מוואליץ** ז"ל שהניגונים שמנגנים בימים נוראים על סדר התפילה נשתרבו מחמת הכוונות, לכוון בעת שמנגנים. והראה, שבמקום שיש הרבה כוונות מאריכים בניגונים כמו בפתיחת שמונה עשרה ובקדיש. וכן מובא **בספר תולדות יעקב יוסף** (שם) שנהגו הקדמונים לשורר במקומות המיוחדים שיש כוונות רבות.

כח הניגון

והנה מלבד הסגולה שבניגון עצמה שבא ממקור טהור, יש בה גם כח לעורר את הכוונה כפי שכתב **בספר חסידים** (סי' קנח): "חקור לך אחר ניגונים וכשתתפלל אמור אותן באותו ניגון שנעים ומתוק בעיניך, באותו ניגון אמור תפלתך ותתפלל תתפלתך בכוונה וימשוך לבך אחר מוצא פיה לדבר בקשה ושאלה ניגון שמכין את הלב", ע"כ. **ובספר פתחי עולם** (סי' תקפ"ד סק"ג) ראיתי שכתב שיותר טוב לקצר בפיוטים מאשר לקצר בניגונים.

קדושת הניגון

כל זה מדובר לגבי הנוסחאות המקובלות מדור דור שכאמור הם חלק עיקרי מקדושת הימים נוראים, ולא על אלו המנגנים בקול שיר כדי להתפאר בפני העם, שהם עושים מן העיקר טפל ומן הטפל עיקר, כאשר האריכו הקדמונים בספריהם (של"ה מסכת תמיד נר מצוה אות סח, תולדות יעקב יוסף פר' צו עמו' סד).

שהשואל הרי זה שופך דמים, שבמצב שיש ספק מציאותי ממש הכל נדחה מפני ספק פיקוח נפש.

על פי זה נפסק בשולחן ערוך (סי' תריח ס"א) (ח) שחולה שנפל למשכב ואומר שצריך לאכול אין מתחשבים עם שום רופא ונותנים לפניו לשותות ולאכול. וכן מי שנחלש הרבה והסביבה רואה שהוא מסוכן מאכילים אותו בלי רופא (שם ס"א). ולכן במיקרים רבים ההוראה היא להתחיל לצום ואם מרגישים סיכון להפסיק הצום, דגם במקום שאין מספיק אומדן להחליט, יש להתיר מצד הרגש החולה.

ולפעמים ידוע למורים עוד לפני כיפור על פי אומדנא שבמקרה כזה עלול האדם להרגיש הרגשה של מסוכן ועלפון ועל פי זה מתירים כדי שלא יגיע למצב כזה, ויש להתחשב ולנתח את מצב העבר בתקופה האחרונה מעת שסובל מהמחלה איך הרגיש, ולצרף לזה מצבו האישי של האדם בעבר ובהווה כמה יכולת סבל שלו. ואם סובל מכמה דברים ביחד שזה יכול להראות על משהו פנימי שאינו ידוע, אף שלפי האבחנות יתכן שכל גורם לעצמו אינו מהווה סיבה לפיקוח נפש, שזה מספיק להכניס האדם למצב של ספק פיקוח נפש לפי ראות העין.

הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א (ג')

וירד מן החר אל העם

נוראות מסופר על עבודת התפילה הנשגבה של הרה"ק בעל התניא זי"ע, ובמיוחד ביום הכיפורים שהיה מתגלגל על הריצפה מרוב דביקות וכיסופים. מסופר, שבאחת השנים בליאזנא, היה זה בעיצומו של יום כיפורים [יש אומרים שהיה זה יום כיפור שחל בשבת] הפסיק את התפילה, פשט את טליתו ועזב את מקומו בעיצומה של התפילה ויצא מבית הכנסת. החסידים התפלאו: להיכן הולך הרבי בעצם היום הקדוש? בדקו אחריו ומצאוהו טורח להביא עצים וצועד עד לקצה העיירה, שם שכן ביתה של יולדת ששכבה בו לבדה לאחר שכל בני הבית הלכו לבית הכנסת להתפלל. בעל התניא נכנס לבית הכניס את העצים לתנור, חימם את הבית והכין מאכל ומשקה להחיות את נפש היולדת, כשהוא דואג גם לשאר העניינים המותרים משום פיקוח נפש לאם ולתינוק. רק לאחר שהוא וידא כי הכל כשורה, הוא שב לבית הכנסת להתפלל.

למרות שיכול היה לשלוח את אחד מתלמידיו לעשות זאת, העדיף לעשות את המצווה בעצמו, גם כדי ללמד את החסידים שעשיית חסד עם יהודי יותר חשובה אפילו מתפילתו של בעל התניא ביום כיפור שחל להיות בשבת...

שומע קול בכיות

הרה"ק בעל התניא נאמן היה לדרכו זו מאז ומקדם, ובדרך זו חירך גם את נכדו שלימים מילא את מקומו, ה"ה הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל ה'צמח צדק' זי"ע, שבהיותו בצעירותו לאחר נישואיו היה רגיל ללמוד בבית זקנו. פעם אחת היה שקוע כליל בלימוד מעמיק, ולא שמע כלל שבנו הקטן פרץ בבכי, והמשיך ללמוד, כאילו לא אירע דבר.

זקנו ה'בעל התניא' שמע את בכי התינוק מהקומה השניה בה ישב, ירד ונטל את התינוק בזרועו והרגיע אותו. לפתע הבחין רבי מנחם מענדל בזקנו הגדול כשהוא נוטל את בנו בידיו ומרגיעו, התנצל רבי מנחם מענדל בפני זקנו, שהיות והיה שקוע בלימודו לא שמע כלל שהתינוק בוכה.

אמר לו הסבא: "וכי חושב אתה שהייתי שקוע בלימוד פחות ממך?! עליך לדעת שכשיהודי בוכה, צריך לשמוע אותו בכל מצב. אף כשאתה באמצע הלימוד, עליך לשים לב לצרתו של יהודי הזקוק לעזרתך. אין שום סיבה בעולם שיכולה לגרום לך שלא לשמוע בכי של יהודי..."

רצח תשובתנו והרבה מחילתך

כאמור בפרקים הקודמים, הצליח רבינו הקדוש בהיותו בארץ ישראל ליישר את ההדורים בין ההרים הרמים - הרה"ק בעל התניא זי"ע והרה"ק רבי אברהם מקאליסק

המשך מעמוד א'

ועל ידי בחינה זו יש לישראל קיום אפלו בכל הירידות והנפילות שבעולם. ועל כן נקראת התוכחה הזאת שירה, כי העונות נתהפכים לזכיות ונעשה מהם שיר ושבח ושמחה, ועל כן בכח זה הוא מבטיח לישראל שלעולם לא יתרחקו מה' יתברך לגמרי אפילו אם יעשו מה שיעשו, אפילו בתוקף ההסתרה שבתוך הסתרה בחינת ואנכי הסתר אסתיר וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו, כי על ידי השירה הזאת אנו רואים

זי"ע. המעשה הבא אירע בתקופה שעדיין היו חילוקי דעות בין הרה"ק הקאליסקער ובעל התניא. לבעל התניא היה חסיד בשם רבי אליעזר מדינסא, שבתחילת המחלוקת צידד בדעתו של הקאליסקער, עד כדי כך שקם ונסע לארץ ישראל ונעשה לחסידו.

מאחר שלא הצליח להבין על בוריים את דברי תורתו של הקאליסקער, ומאידך, רגיל היה בתורתו של רבו בעל התניא, שכידוע היתה נאמרת בשפה ברורה ומאירה ובהסברה נהירה בהרחבה גדולה, (השוה עם מה שנאמר בשבחי הר"ן בחלק נסיעתו לארץ ישראל אות י"ח) עדותו של רביז"ל על תורתו של הרה"ק מקאליסק: **"ואמירת התורה של הצדיק מורנו הרב אברהם הנ"ל היה בהתלהבות גדול ובצעקה גדולה ולא נשמע שום דבור. רק לבסוף סיימ: כך הוא עיקר עבודת הבורא יתברך. ורבינו זיכרוננו לברכה, היה משבח ומפאר התורה שלו בלי ערך, כמעט שאין דוגמתו. גם אנכי שמעתי מפיו הקדוש שאמר ששלמות היה רק להצדיק מורנו הרב אברהם הנ"ל. ואמר לי: הלא ראיתי כמה צדיקים, אבל שלמות הוא רק אצל הצדיק הקדוש הנ"ל)** לכך לא מצא שם את מקומו, וכשגעגעויו תכפו, נסע בחזרה לעירו של בעל התניא ונכנס אליו בחרטה גדולה כשהוא בוכה בדמעות שליש וביקש את סליחתו. נענה לו הבעל התניא שהוא מוחל לו, ונעשה שוב לחסידו.

חלפו כמה חודשים והגיע ערב יום כיפור, והנה פתאום נאחז רבי אליעזר בחרטה ובכיות על התנהגותו ונכנס שוב לבקש סליחה מבעל התניא. נענה לו בעל התניא: 'מחול לך'. כך היה במשך כמה שנים - במשך כל השנה לא זכר רבי אליעזר מהעניין, רק בערב יום כיפור היה נזכר ומתעורר בתשובה חרטה על מעשהו ונכנס לבקש מחילה מרבו, והוא היה מוחל לו.

שנה אחת בערב יום כיפור לא זכר עוד רבי אליעזר מאותו מעשה ולא נכנס לרבו לבקש מחילה, רק למחרת יום כיפור נזכר מכך ומיהר להיכנס אל בעל התניא להתנצל על שכחתו. אמר לו בעל התניא: "מחילה צריכה להיות מחילה מעומקא דליבא, וכנראה שהמחילה שלי בשנים הקודמות לא היתה מהנקודה הפנימית ביותר, לכן כאשר הגיע שוב ערב יום כיפור התעוררה בך שוב חרטה ובכי לבקש מחילה, כי נשאר עדיין הרושם. אולם בפעם האחרונה סלחתי לך עם כל העמקים שבנפש והיה זה מחילה שלימה, לכן לא התעורר אצלך הצורך לבוא לבקש מחילה".

(מפי הרה"ח המפורא רבי שמואל פרוש שליט"א ששמע סיפור זה ממקור נאמן איש מפי איש עד לבעל המעשה. והוסיף, שיסוד זה מובא בספרי הרה"ק ר' צדוק בלובזין זי"ע - שאימתי יידע איש הישראלי שנמחקו עוונותיו כאשר לא מזכירים לו שוב מן השמים את חטאיו. אך כל זמן שרושם העבירה קיים, מזכירים לו מן השמים כל הזמן את החטא ההוא שבו ושוב). הערת המעתי: אולי זה גם בחינת 'תשובה על תשובה' ודוק.

שאר שום יאוש ואין שום נפילה בעולם כי אם יזכו יהיו נתהפכין כל העונות לזכיות, כמו שאנו רואין שזכה משה לעשות מתוכחת עונות שירה ושמחה, ועל כן תמיד אנו יכולין לשוב אל ה' רק שלא נתייאש מלצערק אל ה' תמיד, ועל כן בימים הללו של עשרת ימי תשובה אנו עוסקים וקורים שירת האזינו, כי אז הם ימי תשובה ואז נעשין מהעונות זכיות, ועל כן מסיימת השירה, וכפר אדמתו עמו, כי השירה הזאת הוא בחינת סליחת עוונות".

רבי נחמן טולטשינער (מ"ג)

הדפסת שאר חלקי ה'ליקוטי הלכות'

מיד החל ר' נחמן לעסוק בעניני הדפסת שאר כרכים מהספר "ליקוטי הלכות" ועסק בה במשך ד' שנים היינו עד שנת תרי"ח, כי אנשי טיראוויץ עמדו בהתחייבותם וקיימו הבטחתם (שש"ק ח"ג סי' קפ"ט).

חלקי ה'ליקוטי הלכות' הראשונים נדפסו בעיר זאלקאווע בשנת תרי"ט, וכן בעיר לעמבערג, וכן כמה ספרי רבינו ז"ל נדפסו במקומות הנ"ל כגון השיחות הר"ן, ספר המידות, סיפורי מעשיות וכו' (עיין ספר נוה צדיקים), וכנראה שכולם נדפסו על ידי ר' נחמן מטולטשיץ, שאגב העסק בהדפסת הליקו"ה הדפיס שם ג"כ כמה ספרי רבינו ז"ל.

דברי רבי נחמן מטולטשיץ על ספרי 'ליקוטי הלכות'

ובסיום ענין זה - אשר הארכנו אודות הדפסת ה'ליקוטי הלכות' ע"י רבי נחמן מטולטשיץ במסירות נפש - מן הראוי להעתיק כתב יושר דברי אמת, את ההקדמה שכתב ר' נחמן מטולטשיץ על ליקוטי הלכות חלק יו"ד, שממנו יש ללמוד התקשרותו עם מוהרנ"ת ז"ל, וגודל האור שהרגיש בספרי ליקוטי הלכות וז"ל:

"ראיתי לחגור מתני ולאמץ זרועותיי לאחוז בירי עט סופר לכתוב הקדמה על ספר יקר ונחמד מפז ומפנינים כזה"

"ידידי הקורא, אציגה נא לפניך מעט מזעיר מהמאמרים הקדושים אשר בתוך הספר הקדוש הזה, ויהיו נא המאמרים הקדושים האלו במקום הקדמה הנהוג שיהיה בכל ספרי קודש, כי מאדמו"ר מאור עינינו חמדת לבבינו מרן ר' נתן זצוק"ל זי"ע לא מצאנו באמתחת כתביו הקדושים שום הקדמה, זולת ההקדמה הנדפס כבר בחיים חיותו אצל חלק הראשון מאורח חיים המתחלת מהלכות השכמת הבוקר.

האומנם שמובן שם אשר היא הקדמה כוללות לכל כתביו הק', אף על פי כן היה געגועי ותשוקתי חזקים שיהיה הקדמה מיוחדת לספר היותר דעה הקדוש הזה, אך יראתי לחגור מתני ולאמץ זרועותיי לאחוז בירי עט סופר לכתוב הקדמה על ספרי יקר ונחמד מפז ומפנינים כזה, פה המפיק מרגליות וכו' וכו', כי מי אנכי אשר אספר שבחיו ותהילותיו, וגודל יקר הערך וגודל עומק נועם אמרותיו הטהורים, ויראתי לנפשי שח"ו לא אפגום כבודו הזך.

ומדי חושבי זה עזרני השי"ת שעלה בדעתי שהלא ידוע אשר כל ענין הקדמה שקודם לכל ספרי קודש הוא בגין להודיע להקורא והרוצה להגות בו קצות דברי ספר ודרכו הק' המבואר בפנים, לכן אמרתי להקדים לפנים אלו המאמרים המועטים המחזיקים הרבה, ותבין ממוצא דבר קושט נועם אמרותיו הנעימים.

"אם לך ומחשבותיך חושבים והוגים נאמת לאמתו על התכלית האחרון..."

ואם תטה עיניך ולבך באמת ותרצה לידע נועם עומק כל דבריהם, אז תציץ ותבטל לפני ולפנים, ואז אם לך ומחשבותיך חושבים והוגים באמת לאמתו על התכלית האחרון, אשר יהיה ביום האחרון אשר אז נשוב אל העפר כשהיה, והרוח ישוב לצרור בצרור החיים את ה', ואתה רוצה באמת להשליך אחר גוון כל הליצנות וההבלים, ולדרוש אחר עצות אמתיים ודיבורים ניוחמים לחיות את נפשך לחזק את עצמך בה' ובתורתו הקדושה בכל עיין ועדנין העוברין על האדם העלוב בזה העולם המר, למען יהיה נפשינו לשלל אז ביום האחרון, אז תבין המאמרים הקדושים האלו יראת ה' לחיים ולשמחה, ודעת אליהם תמצא, כן נזכה לזה באמת כרצון יראיו וצדיקיו האמתיים ז"ל זי"ע אכ"ר.

עד כאן אמרי קדוש הר"ר נחמן ז"ל

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמן' שווארצין שליט"א בעמ"ח"ם "אוצרות עליו לתרופה".

ברכת מול טוב להר"ר שמואל פירדמן ח"ו למען תולדת הבת ויהי שיובה לגרלה לתורה לחופה ולפעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מול טוב להר"ר משה פישר ח"ו למען תולדת הבת ויהי שיובה לגרלה לתורה לחופה ולפעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מול טוב להר"ר יעקב זאב ווייצנברגל ח"ו למען תולדת הבן ויהי שיובה לגרלו לתורה לחופה ולפעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מול טוב להר"ח ר' שמעון יצחק אנשין שליט"א למען תולדת הבן עב"ג הבה"ח נחמן נ"ו בהר"ח ר' יעקב דבני שליט"א ויהי שיובו לגלות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א	ברכת מול טוב להר"ח ר' שמעון יצחק אנשין שליט"א למען תולדת הבן עב"ג בת להר"ח ר' אברהם יצחק ווייספיש שליט"א ויהי שיובו לגלות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א	ברכת מול טוב להר"ח ר' יעקב יהושע וורטהייטער שליט"א למען תולדת הבן עב"ג בת להר"ח ר' שמואל חוילשפין שליט"א ויהי שיובו לגלות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א	ברכת מול טוב להר"ח ר' ישראל נחמן חשין שליט"א למען תולדת הבן עב"ג בת הבה"ח בנימין זאב נ"ו להר"ח ר' שמואל חוילשפין שליט"א ויהי שיובו לגלות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א
---	---	--	--	--	--	---